

СИНИЦЯ НАДІЯ МИКОЛАЇВНА – ПРОФЕСІОНАЛ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ, КРАЄЗНАВЕЦЬ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ, ГРОМАДСЬКА ДІЯЧКА

У статті розкрито основні життєві та професійні віхи одного з керівників Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки, ветерана бібліотечної справи Хмельниччини, її становлення як фахівця, менеджера та громадського діяча, роль у зобутках галузі.

Ключові слова: бібліотеки Хмельниччини, Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека, бібліотечна професія, бібліотекарі, керівники бібліотек, ветерани бібліотечної справи.

Вже майже півстоліття, усе своє професійне життя на ниві бібліотечної справи Хмельниччини працює Надія Миколаївна Синиця, відома в області та державі як організатор та висококваліфікований фахівець, дослідник історії та новатор бібліотечних технологій, краєзнавець та громадський діяч.

Тридцять років з них віддані Хмельницькій обласній універсальній науковій бібліотеці. Тут вона пройшла шлях від старшого бібліографа до директора, керувала закладом понад 10 років. За цей час вона змогла кардинально змінити обличчя обласної бібліотеки та публічних бібліотек області, запровадити новітні інформаційні технології, досягти суттєвого впливу на імідж бібліотек в області та державі.

Початок професійного шляху – це вибір професії та навчання, становлення як бібліотечного фахівця. Шлях у професію Надія Миколаївна розпочала у 1970 році з Котгоржинецької сільської бібліотеки у Красилівському районі на Хмельниччині. Перше місце роботи – завжди відповідальне завдання, особливо у сільській бібліотеці, де ти одна на всю установу і сама маєш усе організувати і впорядкувати. Тож з молодечим запалом переставляла фонди, робила художньо-ілюстраційні виставки літератури, носила книги жителям села додому, співпрацювала з школою та щоденно відвідувала з книгами та періодикою колгоспників на їх робочих місцях.

На другий рік, у 1971 вступила заочно та у 1977 році закінчила Київський державний інститут культури імені О.Є. Корнійчука за спеціальністю «Бібліотекознавство та бібліографія».

Після переїзду у 1974 році до м. Хмельницького вона стає завідувачкою профспілкової бібліотекою Хмельницької шкіргалантерейної фабрики. У зв'язку з централізацією та реорганізацією останньої перейшла на роботу в обласну базову профспілкову бібліотеку спершу на посаду старшого бібліотекаря, а згодом – завідувачкою відділом комплектування, обробки та каталогізації бібліотечних фондів. Тут досконало опанувала процесами замовлення та опрацювання книг, створення каталогів та карток, передплати періодичних видань, знала систему книготоргівлі. На той час обласна профспілкова бібліотека здійснювала методичне керівництво мережею профспілкових бібліотек області. На плечах завідувачки, а невдовзі – заступника директора бібліотеки лежала організація і координація діяльності профспілкових бібліотек області, приведення їх у відповідність до чинних інструкцій та стандартів. Розпочався етап вивчення досвіду попередників та впровадження інновацій, спілкування з колегами та розширення горизонтів співпраці. У своїх спогадах Надія

Миколаївна згадує, скільки разом з колегами проведено перевірок роботи і надано практичної допомоги, упорядковано книжкових фондів та каталогів, проведено семінарів, показових бібліотечних заходів та нарад. З болем у душі сумує ветеран про ліквідацію мережі профспілкових бібліотек.

У Хмельницьку обласну універсальну наукову бібліотеку імені Миколи Островського Н.М. Синиця прийшла у 1988 році на посаду старшого бібліографа бібліографічного відділу. Вже через місяць її організаторські здібності помічає керівництво та підвищує в посаді до головного бібліотекаря по координації роботи бібліотек усіх відомств, а через 2 роки призначає заступником директора з питань науково-методичної роботи.

Саме на цій посаді розкриваються творчі здібності Надії Миколаївни, її знання бібліотечної теорії та практики. Вона бере активну участь у підготовці і проведенні щорічних науково-практичних історико-краєзнавчих та бібліотечних конференцій, досліджує історію Подільського краю, його культуру і традиції. За участю Н.М. Синиці за 10 років з 1991 по 2001 роки проведено 15 таких заходів [2, с.8-9], укладено і видано матеріали і тези конференцій. До 100-річчя обласної книгозбірні у 2001 році підготовлено видання «Бібліотека і час» де Синиця Н.М. була відповідальним редактором. Загалом, вона є автором понад 40 статей з питань бібліотечної справи та історичного краєзнавства [1, с.373]. Саме наукова краєзнавча робота привела її до Всеукраїнської спілки краєзнавців, а згодом вона стає членом Президії Хмельницького обласного відділення.

У 2004 році Надія Миколаївна очолює Хмельницьку обласну універсальну наукову бібліотеку імені Миколи Островського. На цій посаді дбає про підвищення ролі бібліотеки в інформаційному суспільстві, перетворення її на лабораторію передового досвіду для бібліотек області. Велику увагу звертає на проведення локальних досліджень бібліотечного фонду, удосконалення бібліотечних процесів, бібліографічної роботи, вивчення іміджу бібліотекаря. Сама була активним учасником тренінг-семінарів по управлінню інноваціями в бібліотеках і запроваджувала отримані знання в практику. За її ініціативи реалізується програма «Обласна бібліотека – бібліотекам села», стратегія і програма розвитку бібліотеки Хмельниччини, у якій чільне місце відводиться саме краєзнавчій роботі і розповсюдженню досвіду роботи поліфункціональних закладів «бібліотека-музей» [7, с.314].

Неоціненна роль Синиці Н.М. в інформатизації бібліотечної справи Хмельницької ОУНБ та бібліотек області. За її участі та підтримки отримано гранти в проєктах відділу Преси і культури Посольства США в Україні «Інтернет для читачів публічних бібліотек. LEAP», Біла та Мелінди Гейц «Глобальні бібліотеки» – «Бібліоміст», створено Інтернет-центр та Центр регіональної інформації, Регіональний тренінговий центр для бібліотекарів, інформаційно-ресурсний центр «Вікно в Америку» та інші. Бібліотека стала партнером Гете-Інституту в реалізації проєкту «Заочний абонемент». Запроваджено близько 20 нових видів бібліотечних послуг [6, с.58].

У полі зору Синиці Н.М. завжди була видавнича діяльність. За її ініціативи в Хмельницькій ОУНБ започатковано серію «Видатні особистості Хмельниччини», в рамках якої підготовлено та видано низку краєзнавчих видань. Під її керівництвом розширюються зв'язки Хмельницької ОУНБ з бібліотеками області, України і світу в корпоративних проєктах створення електронної бібліотеки «Культура України», «Центрально-український Кооперативний каталог», «Історична Волинь», регіональних проєктах «Пам'ять Поділля», «Зведений краєзнавчий каталог».

Розуміючи роль громадських організацій у розвитку бібліотек, залученні додаткових позабюджетних коштів, захисті інтересів бібліотечних працівни-

ків та лобюванні інтересів установ, Надія Миколаївна очолила Хмельницьке обласне відділення Всеукраїнської громадської організації «Українська бібліотечна асоціація», яке об'єднує понад 500 індивідуальних членів [3]. Під егідою відділення проводиться щорічний обласний форум бібліотек Хмельниччини та бібліотечні ярмарки, обласні конкурси серед бібліотек і бібліотекарів, Дні керівника, акції та проекти, бібліотекарям області надається можливість участі у тренінгах і семінарах, навчальних поїздках.

Внесок Синиці Н.М. в культурне та громадське життя області і держави оцінено нагородами. Вона має грамоти та подяки від керівництва галуззю області, обласної адміністрації та ради, почесну відзнаку Міністерства культури України «За багаторічну сумлінну працю в галузі культури», є лауреатом обласної премії імені Мелетія Смотрицького, носить почесне звання Заслужений працівник культури України та «Почесний краєзнавець України».

З 2017 року Надія Миколаївна – учений секретар Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки. Свої знання втілює в підготовці нормативних документів бібліотеки, проєктній діяльності, науковій роботі, займається громадською діяльністю, передає досвід новому поколінню.

Список використаних джерел:

1. Баворовська О. Синиця Н. М. *Енциклопедія освіти Хмельниччини*. Хмельницький, 2012. 459 с.
2. Бібліотека і час: ювіл. зб., присвяч. 100-річчю ОУНБ / за ред. і уклад. Н.М. Синиці. Хмельницький, 2001. 116 с.
3. Бібліотек@ – сучасна, креативна, твоя! / Хмельницьке обласне відділення УБА // Українська бібліотечна асоціація. URL: <https://ula.org.ua/pro-uba/struktura/regionalni-viddilennya/2853-khmelnyske-oblasne-viddilennia-uba> (дата звернення: 16.09.2018 р.).
4. Історична довідка на фонд Р-4185 Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені Миколи Островського (ХОУНБ ім. М. Островського) // Державний архів Хмельницької області, Ф.Р-4185, Оп.2. Справи постійного зберігання за 1972-1975 рр., арк. 8.
5. Лауреати обласних премій Хмельниччини: біобібліогр. покажч. / Упр. культури Хмельниц. облдержадмін. ; Хмельниц. обл. універ. наук. б-ка ім. М. Островського. Хмельницький, 2004. 176 с.
6. Покликання – бібліотекар : біобібліогр. покажч. / упоряд. С. Михайлова. Хмельницький, 2001. 80 с.
7. Синиця Н.М. Бібліотеки Хмельниччини – нові умови – нові можливості. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. Серія: Бібліотекознавство. Краєзнавство*. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, 2008. Вип. 1. С. 311-315.

The article reveals the main life and professional milestones of one of the leaders of the Khmelnytskyi Regional Universal Scientific Library, the old stager of library profession in Khmelnytskyi region, her becoming as a specialist, manager and public figure, and her role in the achievements of the professional area.

Key words: *Libraries of Khmelnytskyi Region, Khmelnytskyi Regional Universal Scientific Library, Library Profession, Librarians, Library Directors, Old stager of Library profession, Ukrainian Library Association.*

Отримано: 21.05.2018